

usahniti. Predvsem bi se morale one trošarine, ki so s pokrajino tesno zvezane, zahtevati za banovine.

Namen, ki nam je vodil pero, ko smo spisali gorenje vrste, je ta, da ugotovimo:

ljudstvo želi in zahteva samouprave z resnično in ne samo navidezno pristojnostjo, tem samoupravam pa mora država zagotoviti realne in stalne dohodke iz dodeljenih davčnih virov.

Iz raznih držav

V NASI DRŽAVI

Novi državni proračun na razpravi v finančnem odboru

Pregled proračunov 1938/39 in 1939/40

Zadnjič smo kratko poročali, da je državni proračun 1939/40 zvišan od tekočega za 762 milij. din. Da bodo davkoplačevalci poučeni, v katerih postavkah je prišlo do poviška, objavljamo primerjalno tabelo tekočega in novega proračuna.

	1938/39	1939/40	razlika
vrh. drž. uprava	175,6	178,87	+ 3,3
pokojsnine	1018,2	897,0	-121,2
invalidnine	103,5	153,0	+ 49,5
državni dolgovi	1015,1	1144,6	+129,5
pravosodje	396,24	456,74	+ 60,5
prosveta	939,2	991,4	+ 52,2
zun. ministrstvo	153,9	154,3	+ 0,4
notr. ministrstvo	599,8	631,7	+ 31,9
fin. ministrstvo	837,14	914,16	+ 77,0
vojno ministrstvo	2772,16	2928,16	+156,0
gradb. ministrstvo	215,24	236,2	+ 20,96
prom. ministrstvo	2596,1	2997,9	+401,84
pošta, brz., telefon	418,1	467,2	+ 49,1
kmetijstvo	126,5	136,14	+ 9,66
trgovina	51,85	56,4	+ 4,55
gozdovl., rudniki	457,6	232,8	-174,75
soc. pol., ljud. zdr.	245,0	255,2	+ 10,2
fiz. vzgoja naroda	18,86	20,14	+ 1,3
prorač. rez. krediti	40,0	40,0	

Iz zgornje razpredelnice je razvidno, da so zmanjšani le izdatki za pokojnine, ker se pokojnine izplačujejo iz pokojninskega sklada Drž. hipotekarne banke, ne pa več iz splošnih proračunskih sredstev, nadalje je zmanjšanje proračuna ministrstva za gozdove in rudnike v zvezi z izločitvijo nekaterih rudarskih podjetij, ki so prešla pod upravo delniške družbe »Jugojeklo«.

Proračunska razprava v finančnem odboru

O novem proračunu je pričela razprava v finančnem odboru 20. februarja. Odbor je sprejel proračun in temu priključeni finančni zakon v načelu. Proračunska razprava v podrobnostih po posameznih ministrstvih je bila otvorjena 21. februarja. K proračunskim predlogom so ministri podali obširna poročila, nakar se je razvila k vsakemu predlogu razprava, v katero so posegali prav pridno slovenski poslanci. Pri izdatkih posameznih ministrstev je kazalo naše slovensko zastopstvo v finančnem odboru na najbolj kričeče potrebe Slovenije in predlagalo, kje in koliko naj pripomorejo prispevki iz državnega proračuna k zboljšanju prosvetnih razmer med Slovenci, k napredovanju poštnih in brzojavnih prilik, k povzdigi kmetijstva ter trgovine, k zmanjšanju socialnega zla, k utrditvi narodnega zdravja ter k razmahu telesne vzgoje, za katero se trudijo in v kateri tako odlično napredujejo naši čantovski odseki in dekliški krožki.

V katerih ozirih in v koliki meri so upoštevali ministri predloge slovenskih govornikov v finančnem odboru, bo pokazala proračunska razprava pred celotno narodno skupščino. Finančni odbor je moral razpravo o novem proračunu pospešiti, da bo imela skupščina s svojo odločilno besedo več časa za omiljenje ter spremembo državnih davčnih bremen.

Nov minister brez listnice. Za ministra brez listnice je bil imenovan g. Vojko Cvrkič, predsednik verifikacijskega odbora, minister na razpoloženju in narodni poslanec.

*

V DRUGIH DRŽAVAH

Tridnevna posvetovanja stalnega sveta Balkanske zveze v Bukarešti. Zunanji ministri držav Balkanske zveze so se posvetovali v Bukarešti pod predsedstvom romunskega zunanjega ministra Gafenca 20., 21. in 22. februarja. Na konferenci so bili sami novi zunanji ministri držav Balkanske zveze, razen grškega Metaxasa, ki je obenem tudi ministrski predsednik. Zastopniki Romunije, Jugoslavije, Grčije in Turčije so v treh dneh presodili mednarodni položaj. Vsaki državi je pripuščeno, da uredi svoje odnose do nacionalne Španije. Balkanske države bodo tudi za bodoče sodelovale na podlagi popolne enakopravnosti in spoštovanja mej. Trudile se bodo z vsemi močmi za ohranitev miru in za izpolnitev medsebojnih prometnih zvez. Balkansko konferenco je zaključil v kraljevem dvorcu slovesen koncert, katerega se je udeležil poleg kralja Karla II., zastopnikov stalnega sveta Balkanske zveze tudi diplomatski zbor. Prihodnje redno letno zasedanje stalnega sveta bo februarja 1940 v Beogradu.

Nova madžarska vlada se je predstavila parlamentu. Zadnjič smo poročali, da so dobili na Madžarskem novo vlado pod predsedstvom prosvetnega ministra grofa Pavla Teleky. V novi vladi je razen predsednika ministrskega sveta nova osebnost le prosvetni minister. Telekyjeva vlada se je predstavila zbornici 22. februarja z govorom šefa vlade. Grof Teleky je poudaril v

predstavnem govoru, da je njegova vlada prevzela program prejšnje Imredyjeve vlade glede notranje in zunanje politike. Rešila bo judovsko vprašanje, agrarno reformo in ohranila bo Madžarski parlamentarizem.

Madžarska pristopila k protikomunistični zvezi. Protikomunistični zvezi pripadajo: Italija, Nemčija in Japonska. Dne 24. februarja je podpisala v Budimpešti protikomunistično zvezo tudi Madžarska.

Nova vlada v Belgiji. Katoliškemu senatorju in zaupniku kralja Pierlotu je po daljši krizi uspela sestava nove vlade, v kateri pa ni zastopana liberalna stranka, katera je tokrat izločena iz običajne vladne družbe, ki jo tvorijo: katoliki, socialisti in liberalci. V novi vladi je skoraj polovica ministrov iz vrst nepolitičnih strokovnjakov. Trije člani vlade pripadajo katoliški, trije socialistični stranki, ostalih pet ministrov pa politično ni opredeljenih. Pierlot si je pridržal le ministrsko predsedstvo. Minister za zunanje zadeve je postal socialistični senator Soudant, finančni minister je neparlamentarec.

Italijanski zunanji minister v prestolnici Poljske. Italijanski zunanji minister grof Ciano se je pripeljal z množičnim spremstvom 25. februarja v Varšavo, kjer je bil zelo svečano sprejet in bo ostal v razgovorih s poljskimi vodilnimi politikami več dni.

Trgovska pogodba med Poljsko in Rusijo podpisana. V Moskvi je bila podpisana za eno leto poljsko-ruska trgovska pogodba, ki se pa sama po sebi podaljša, ako ni pred potekom roka odpovedana. Poljaki bodo dobavili premog za rusko mornarico, ki je preveč oddaljena od svojih lastnih premogovnikov v pogorju Ural. Dalje bo izvažala Poljska Rusom železne izdelke, tekstilne stroje in proizvode, usnje in umetno svilo. Rusija bo zalagala Poljsko z bombažem, z rudninami in tobakom. Plačevanje se bo vršilo po medsebojnem obračunu. Zaenkrat je določena višina medsebojne izmenjave do vrednosti 150 milijonov poljskih zlotov. Rusija je po tej pogodbi v poljski zunanji trgovini za Nemčijo in Avstrijo na tretjem mestu.

Po krščanskem svetu

Krščanska državnik. Franklin Roosevelt, predsednik Zedinjenih držav, je mož krščanskega mišljenja. Vera ni zanj samo neka osebna in zasebna zadeva, marveč stvar, ki spada v javnost in ki mora služiti kot osnova za ureditev človeške družbe in države. V družbi tistih mož, s katerimi se predsednik Zedinjenih držav najrajši posvetuje o najvažnejših vprašanjih sedanjosti, zavzema eno prvih mest znani čikaški kardinal Mundelein, ki ga s predsednikom veže odnos iskrenega prijateljstva. Protestantska vera, ki ji Roosevelt pripada, ga ne ovira, da bi ne priznal veličine katolicizma. Glede na osnovna načela o ureditvi človeške družbe povsem soglasja s nazori, objavljenimi v socialnih okrožnicah papeža Leona XIII. in Pija XI. Ob vsaki priliki, ki se mu nudi, poudari pomen in potrebo religije. To je tudi storil v svoji sloviti poslanici, izdani o letošnjem novem letu. Roosevelt odločno odklanja načelo lažnega svobodomiselnosti, da se politiku ni treba ozirati na prepise morale. Za politiko veljajo isti moralni za-

koni, kar za zasebno življenje. Da, celo še bolj se mora politik ozirati na načela morale kot pa zasebnik. Nekemu književniku je Roosevelt izjavil: »Šele ko sem postal odgovoren za skupnost (državo), sem popolnoma doumel smisel desetih božjih zapovedi.« — Mož krščanskega, in to katoliškega mišljenja je novi švicarski predsednik dr. Filip Etter, ki je bil izvoljen za vrhovnega poglavarja švicarske države 15. decembra 1938. Njegova vzgoja, ki se je začela v domači hiši ter se nadaljevala v gimnaziji očetov benediktincev v Einsiedelnu, je bila odlično katoliška. Kot uradnik v domačem kantonu in pri osrednji vladi je s svojim obširnim poklicnim delom združeval glavno uredništvo katoliškega pokrajinskega strankinega glasila. Kot mož visoke izobrazbe je bil za to v polni meri usposobljen. Bil je predsednik Katoliškega tiskovnega društva in častni član Društva katoliških akademikov. Kot borec za načela krščanske demokracije si je pridobil velik sloves tudi pri političnih nasprotnikih. Tega moža visoke in obsežne

izobrazbe, katoliškega mišljenja in življenja je zaupanje ljudstva pozvalo, da vodi ladjo švicarske države po razburkanih valovih sedanosti.

V Nemčiji se množijo proticerkveni ukrepi in tudi pojavi razkristjanjenja življenja. V nekdanji Avstriji je bila v preteklem letu v razširjenem nemškega zakona na ozemlje Ostmarke vpeljana zakonita možnost ločitve zakonske zveze. V prejšnji Avstriji te možnosti ni bilo. Priliko porabljajo nezadovoljni zakonci, ki smatrajo sklenjeni zakon res za jarem, da se ločijo. Število zakonskih ločitev dnevno raste. V eni sami škofiji je bilo v teku petih mesecev, odkar je omenjeni zakon bil uveden v Avstriji, 300 takšnih zakonskih ločitev. To je veliko zlo, ki razkraja družino ter v najhujši meri ogroža vzgojo otrok. Kar se tiče šolske vzgoje otrok, se ta vzgoja vedno bolj odmika od sv. pisma. Narodno-socialistični prenapeteži so izprva mrzili samo staro zavezo sv. pisma, ponekod pa so že tudi začeli prenašati svojo mrznjo na nekatere dele nove zaveze. Tako je narodno-socialistična vlada v Anhaltu objavila v izpopolnitev svojih veroučnih odredb, izdanih pred dvema letoma, naredbo, da mora iz verskega pouka v šoli izginiti ne samo vsa stara zaveza, marveč tudi ves sv. Pavel (njegova pisma in Apo-

stolska dela). Obrambnega sredstva kristjani nimajo, ker je ves tisk pod strogo oblastveno kontrolo. Število krščanskih listov je omejeno skoro zgolj na cerkvene liste. Pa tudi tem, kakor sploh vsem ostalim krščanskim listom je strogo prepovedano ocenjevati kakšno knjigo, ki ni verske vsebine. Skoro edino obrambo krščanskih načel in pravic vodi katoliški škofje. Znani monakovski kardinal dr. Faulhaber je imel nedavno v monakovski katedrali pridigo, ki jo je poslušalo 8000 vernikov. Pozval jih je v navdušenem govoru, naj se vedejo junaško. »Ne bodite malodušni in bojzljivi!« jim je zaklical. »Čim bolj se množijo protikatoliške odredbe in mere, tem večja mora biti vaša zvestoba in hrabrost.«

Na občni zbor KZ v Celje!

V nedeljo, 5. marca, se vrši v Celju v dvorani »Ljudske posojilnice« občni zbor Kmečke zveze. Zborovanje prične ob desetih. Občnega zbora naše kmečke stanovske organizacije se bodo polnoštevilno udeležili delegati 300 krajevnih organizacij, ki bodo zastopali nad 70.000 članov.

Novice

Osebnosti

Pater Torggler umrl. V 56. letu je umrl 26. februarja v celjskem kapucinskem samostanu p. Robert Torggler, prefekt dijaškega zavoda. Rajni je bil rodom iz južne Tirolske in je prejel mašniško posvečenje leta 1906. V Celju je bil na delu kot vzoren vzgojitelj mladine od leta 1924. Med tem časom se je kot trd tirolski Nemeč naučil slovenščine. Blagopokojnemu bodi Vsemogočni večni plačnik, samostanski družini naše sožalje!

Nesreče

Električni tok ga je ubil. Polde Žagar, 27 letni delavec in uslužben v tovarni »Karin« v Črni na Koroškem, je napeljeval zadnjo soboto anteno za radio-aparat klesarju Kramarju. Žica za anteno je zašla v dotiko z električno napeljavo visoke napetosti. Ko je Žagar potegnil antensko žico, ga je ubil električni tok.

Huda nesreča starejše tovarniške delavke. 52 letna tovarniška delavka Marija Klobučar z Radvanjske ceste v Mariboru

Jeli potrebno

neprestano opozarjati na »Bayer-jev križ na Aspirin-tabletah! Pač, kajli vedno znova se pojavljajo palvorbe z nakano, okoristiti se s svetovnim slovesom Aspirin tablet.

ASPIRIN

TABLETS

Oglaš. reg. pod št. brojem 37608 od št. št. 1938.

je padla tako nesrečno na cementna tla, da so jo prepeljali v bolnišnico s poškodovano hrbtenico in s pretresenimi možgani.

Žrtev splašenih konj. V Rošpohu v župniji Kamnica pri Mariboru so se splašili zaradi avtomobila konji vozniku Francu Dobajcu iz Kamnice. Konji so se pognali v vozov v občestni jarek. 25 letnega Dobajca, ki je bil na vozu, je vrglo ob drevo. Voznik je obležal nezavesten s hudimi notranjimi poškodbami in z zlomljeno desno nogo. Hudo poškodovanega so oddali v mariborsko bolnišnico.

Na povratku proti domu se ubil. V Reki pri Hočah so našli zjutraj mrtvega 69 letnega brezposelnega delavca Franca Krojsa. Poizvedovanje je dognalo, da je Krojs na pustni torek popival po krčmah in je vračal na noč proti domu. V vinjenosti je zašel na rob ceste, padel je več metrov globoko, udaril z glavo ob kamen in obležal mrtev radi prebitja lobanje.

S pivom pogašen požar

V pivnici »Nadeck« v Monakovu je izbruhnil ogenj, ki se je širil s takšno naglico, da ga niso mogli udušiti z vodo, ki je bila trenutno v strogo odmerjeni količini na razpolago. Zato je dalo vodstvo obrata nalogo, naj se ogenj pogasi s pivom, ki je bilo tamkaj vakuacijsko. S pivom se je res posrečilo požar omejiti. Na ogenj so zili osem tisoč steklenic piva.

Milo iz kavine gošče

Kemija zna izkoristiti vse. Njene umetnije prekašajo spretnosti najslavnejših čarovnikov. Iz kavine gošče se ne da n. pr. »brati« samo bodočnost, temveč še zanesljiveje je mogoče iz nje pridobivati oče in tolažbo, iz česar se da pripraviti spet mlo. Doslej je bilo zbiranje kavine

V mrežah greha

»Štefan, ne verujte materi!« je prosila nežno. »Ali nimam zdrave barve? Mati samo zato govorijo tako, da bi vi verjeli, da sem bolna in bi me zavrgli.«

Mati je pobrala svoje stvari in vstala.

»Samo zato sem vam povedala te stvari,« je rekla resno, »ker sem vam hotela povedati resnico, da me ne bi klicali na odgovornost, če bi se kaj zgodilo.«

»Meni je pač vseeno, ali je bila bolna ali ne,« je smehljalje odvrnil fant.

Mati je odšla v svojo sobo.

»O, pretkanka!« je rekla po materinem odhodu Nina. »Nič ne marajte za njene besede.«

»Že prav,« je zamahnil Štefan. »Jaz vas ljubim, četudi ste v resnici bili bolni.«

Iz žepa je potegnil škatljičo.

»Kaj imate?« je radovedno vprašala Nina.

»Poglejte!«

Prijel je Nino za roko in ji naglo nataknil prstan na srednji prst.

»Prstan z diamantom. Vaš je.«

Nina je hladno ogledovala prstan. Četudi je bila presenečena, se je premagovala.

Štefanovo veselje se je razpršilo. Diamant se ji torej ne dopade. Morda misli na to, da bi bil dosti večji, če bi ji ga Kazimir kupil. Najraje bi jokal.

»Nina, kaj vam je?« je vprašal nazadnje.

»Nič!« je odkimala Nina. »Samo to, da ste mi prstan na napačen prst nataknil.«

Dala ga je na pravi prst.

»Glejte!« se je ozrla na Štefana. Pri tem je opazila fantovo razočaranje. Smilil se ji je.

»O, Štefan, kako lep je ta diamant!« je vzkljnila navdušeno. »Hvala lepa!«

Nato je objela Štefana in ga poljubila.

»Ko sem vam ga nataknil na prst, se vam ni dopadel!« je zagrenjeno odvrnil fant in jo je odrinil.

»Ljubi Štefan, kako morete reči kaj takega. Tako sem bila presenečena in vesela, da nisem vedela, kaj naj rečem. Res, zelo sem bila presenečena. Kako bi si sploh mogla misliti, da mi boste kupili prstan z diamantom.«

Štefana te besede niso mogle popolnoma prepričati, četudi se mu je zdelo, da je sedaj bilo Ninino veselje resnično. Še vedno se je čutil razočaranega užaljenega. Raztresti se je moral.

»Igrajte nekaj!« je prosil Nino.

»O, rada!« se je zasmejala deklica.

Sedla je h klavirju in zaigrala neko ljubavno pesem.

Štefan je molče opazoval Nino. Zdelo se mu je, da je sedaj bila še lepša ko prej. Vso večnost bi jo gledal. Na prejšnji prizor je pozabil in je samo eno imel pred očmi: Nina bo njegova žena in mu bo morala vsak dan igrati.